

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä annetun valtioneuvoston asetuksen 7 ja 8 §:n muuttamisesta

1. ESITYS JA PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitetään, että valtioneuvosto hyväksyisi asetusehdotuksen, jolla muutetaan valtioneuvoston asetusta (507/2018) ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä.

Valtioneuvoston asetuksen 7 §:ään ehdotetaan lisättäväksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 561/2006 13 artiklaan lisätty uusi poikkeusmahdollisuus ajopiirturin käytössä valmisbetonin kuljettamiseen tarkoitetussa kokonaisuudessaan yli 3,5 tonnisella ajoneuvossa tai ajoneuvoyhdistelmässä. Samassa yhteydessä ehdotetaan korjattavaksi EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklan mahdollistamien poikkeusten aiemmat käännöksen yhteydessä tapahtuneet virheet liittyen valtioneuvoston asetuksen 7 §:n 1, 9, 11 ja 12 kohtien mukaisiin poikkeuksiin ajopiirturin käytössä. Lisäksi valtioneuvoston asetuksen 8 §:ään tehtäisiin pieniä teknisiä muutoksia.

Asetusmuutoksen olisi tarkoitus tulla voimaan 31. toukokuuta 2021.

2. ASIAN TAUSTA

Tavara- ja linja-autoliikenteen kuljettajan enimmäisajoajoista ja vähimmäislepoajoista on säädetty tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3821/85 ja (EY) N:o 2135/98 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 kumoamisesta annetulla EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksella, jonka tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää kuljettajan väsymyksestä aiheutuvia onnettomuuksia.

EU:n tieliikenteen liikkuvuuspaketin hyväksytyt tiekuljetusalan sosiaali- ja markkinasäännökset julkaistiin kolmiosaisena Euroopan unionin virallisessa lehdessä 31.7.2020. Liikkuvuuspaketin säädökset koostuvat yhteensä viidestä EU-asetuksesta sekä kolmesta EU-direktiivistä. Ensimmäisenä voimaan tullut osa oli ajo- ja lepoaikoja sekä ajopiirtureita koskeva muutosasetus. EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklassa on säädetty kansallisista poikkeusmahdollisuuksista. Ajopiirturin käytön poikkeuksista säädetään EU:n ajopiirturiasetuksen 3 artiklassa. Euroopan parlamentin ja neuvoston muutosasetuksella (EU) 2020/1054 muutettu EU:n ajo- ja lepoaika-asetus sallii uusiksi kansallisiksi poikkeuksiksi ajopiirturin käyttöön valmisbetonin toimituksiin tarkoitetun ajoneuvon kuljettajan sekä rakennustyömaakoneiden kuljettamiseen tarkoitetun ajoneuvon, jota käytetään rakennusyrittäjien lukuun 100 kilometrin säteellä yrityksen toimipaikasta, eikä ajoneuvon kuljettaminen ole päätyö, kuljettajan. Edellä mainittujen rakennuskonetta omaan lukuun kuljettavan ajoneuvon kuljettajaan ei ole nähty olevan riittäviä perusteluja ottaa poikkeusta kansallisesti käyttöön.

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntöä koskien liikenteen palveluista annetun lain 43 §:n 3 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklan 1 ja 3 kohdassa sekä 14 artiklassa tarkoitettuja poikkeuksia sekä määrittää valvontaviranomaisten työnjakoa ja valvonnan täytäntöönpanoa. Valtuutussäännös poikkeuksiin kuljettajan ajopiirturin käyttöön löytyy liikenteen palveluista annetun lain 45 §:n 3 momentista. Valtioneuvoston asetuksella ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä on säädetty kuljettajan ajo- ja lepoaikoja sekä ajopiirturin käyttöä koskevista kansallisista poikkeuksista, joita on säädöshankkeen yhteydessä muutettu ajo- ja lepoasetuksen mahdollistamien säädösten edellyttämällä tavalla. Valtioneuvoston asetusta ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä on kertaalleen muutettu valtioneuvoston asetuksella (1188/2018).

Euroopan komissio lähestyi Suomen EU:n pysyvää edustustoa valtioneuvoston asetukseen ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä liittyvän käänkösvirheen takia sähköpostitse 19.11.2020. Komissio kysyi perusteluja käänkökselle EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen sallimasta poikkeusmahdollisuudesta ajoneuvoihin, joita olisi EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen mukaisesti mahdollista käyttää elävien eläinten kuljetukseen 100 kilometrin säteellä maataloilta paikallisille markkinoille ja päinvastoin tai paikallisilta markkinoilta paikallisiin teurastamoihin. EU:n ajo- ja lepoaika-asetus ei salli kuljetusta 100 kilometrin suoraan maatilalta teurastamolle, kuten valtioneuvoston asetuksella on tähän asti säädetty. Edellä mainitun käänkösvirheen lisäksi rahaa tai arvoesineitä kuljettavan ajoneuvon suomen kielen käänkö ei vastaa englannin kielen tekstiä ja tekstiä tulee tarkentaa ajoneuvoksi, joka on tarkoitettu yksinomaan rahan ja/tai arvoesineiden kuljettamiseen, jolloin se vastaisi EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen tarkoitusta. Myös maanviljelyä, puutarhaviljelyä, metsätaloutta, kotieläintaloutta tai kalastusta harjoittavan yrityksen käyttämän tai ilman kuljettajaa vuokratun ajoneuvon kuljettajaa koskeva tekstimuoto tarkennetaan vastaamaan EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen tarkoitusta.

3. VALMISTELU

Asetusehdotus on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Valmistelun tukena on ollut EU:n tieliikenteen liikkuvuuspaketin täytäntöönpanoa valmisteleva työryhmä, johon kuuluvat jäsenet sosiaali- ja terveysministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä, Liikenne- ja viestintävirastosta, Poliisihallituksesta, Tullista ja Rajavartiolaitoksesta. Ajopiirturikorttien myöntämistä ja uusia kansallisia poikkeusmahdollisuuksia kuljettajan ajopiirturin käytössä on käsitelty kyseisen säädöshankkeen yhteydessä 13.10.2020 lähtien.

4. ESITYKSEN VAIKUTUKSET

Poikkeus ajopiirturin käyttöön valmisbetonin kuljetukseen tarkoitettussa ajoneuvossa

Poikkeuksella kuljettajan ajopiirturin käyttöön valmisbetonin toimituksiin tarkoitetuissa kokonaismassaltaan yli 3,5 tonnisissa ajoneuvoissa arvioidaan olevan positiivisia taloudellisia vaikutuksia elinkeinoelämälle ja erityisesti rakennusteollisuuden yrityksille, kun jatkossa valmisbetonin toimituksiin tarkoitettuna ajoneuvon kuljettajan ei tarvitse pitää taukoja EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 7 artiklan mukaisesti. Positiiviset taloudelliset vaikutukset syntyvät lähinnä siitä, että betonikuljetuksia voidaan järjestellä joustavammin ja riskit betonivalun epäonnistumisesta pienenevät.

Poikkeuksen vaikutukset viranomaisten toimintaan kohdistuvat lähinnä tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvontaviranomaisten toimintaan. Viranomaisten tulee keskenään koordinoida valvontakäytäntö sekä menettelytavat uudelle kansalliselle poikkeukselle ajopiirturin käytössä. Poikkeussäädökset kuljettajan ajo- ja lepoaikojen valvontaan tarkoitetun valvontalaitteen käytössä ovat aina tulkinnallisesti haastavia ja niiden soveltaminen vaatii valvonnassa usein lisäselvityksiä, kun arvioidaan mahdollisen vapautuksen edellytysten täyttymistä.

Poikkeuksen ympäristövaikutukset arvioidaan jäävän pieniksi, joskin positiivisia vaikutuksia syntyy kuljetusten joustavoittamisella sekä betonivalun epäonnistumisesta johtuvan jätteen vähenemisestä.

Poikkeuksella ei nähdä olevan muita yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Korjausmuutokset 7 §:n 1, 9, 11 ja 12 kohtien mukaisiin poikkeuksiin ajopiirturin käytössä

Ehdotuksella arvioidaan olevan taloudellisia vaikutuksia maanviljelyä, puutarhaviljelyä, metsätaloutta, kotieläintaloutta tai kalastusta harjoittaviin yrityksiin jotka harjoittavat tavaraliikennettä kokonaismassaltaan yli 3,5 tonnisilla ajoneuvoilla sen omassa yritystoiminnassa enintään 100 kilometrin etäisyydellä yrityksen sijaintipaikasta. Vaikutusten nähdään yleisesti olevan positiivisia, kun kuljettajan taukojen rytmittäminen voidaan tehdä joustavammin ja laajemmin kuin mitä aiempi tekstimuoto mahdollisti. Nykyisin ajopiirturin käytöstä voidaan poiketa ainoastaan, jos ajoneuvon kuljettaminen ei ole kuljettajan päätyö ja ajoneuvolla kuljetetaan vähäisessä määrin omia tuotteita, joita myydään torilla tai muutoin tietyssä paikassa tai näiden yritysten omassa hoidossa olevia hevosia. Lisäksi kyseiset metsätalouden kuljetukset eivät kuulu nykyisen poikkeuksen soveltamisalaan, joten poikkeuksen soveltamisalan laajetessa vaikutukset laajenevat myös kyseisiin kuljetuksiin. Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan vaikutuksia ympäristöön.

Rahan ja/tai arvoesineiden kuljettamiseen tarkoitettujen ajoneuvojen kuljettajia koskevan EU-säädöksen käännösvirheen korjaamisella on arvion mukaan taloudellisia vaikutuksia yrityksiin, jotka kuljettavat ammattimaisesti rahaa ja/tai arvoesineitä kokonaismassaltaan yli 3,5 tonnisilla ajoneuvoilla. Mikäli kyseistä kuljetustoimintaa ei jatkossa suoriteta kyseisiin kuljetuksiin yksinomaan tarkoitettulla ajoneuvolla, niin edellä mainitulla ajoneuvolla ammattimaisesti rahaa ja/tai arvoesineitä kuljettavan henkilön tulee noudattaa EU:n ajo- ja lepoaikasäädöksiä. Taloudellisia vaikutuksia voi aiheutua yrityksille uuden kaluston hankinnasta, jos tähän mennessä rahan ja/tai arvoesineiden kuljettamiseen on käytetty edellä mainittuja tavallisia kokonaismassaltaan yli 3,5 tonnisia ajoneuvoja. Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan vaikutuksia ympäristöön.

Satamissa, satamien ja muiden liikennemuotojen yhdistämiseksi perustetuissa terminaaleissa ja rautatie-terminaaleissa sekä muilla maanteiden solmukohtiin liittyvillä alueilla kuljetuksia yli 3,5 tonnisilla ajoneuvoilla suorittaviin yrityksiin ei käännösvirheen korjaamisesta johtuen arvioida olevan taloudellisia tai ympäristövaikutuksia. Ehdotuksella ei arvioida olevan myöskään muita yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Taloudellisia vaikutuksia tulee käännösvirheen korjaamisesta johtuen koitumaan myös yrityksille, jotka kuljettavat eläviä eläimiä kokonaismassaltaan yli 3,5 tonnisilla ajoneuvoilla, joita käytetään elävien eläinten

kuljetukseen maatilalta paikallisille markkinoille tai teurastamoihin ja päinvastoin 100 kilometrin säteellä maataloilta. Jatkossa ajopiirturia tulee käyttää ajoneuvossa, jota käytetään ainoastaan edellä mainituin ehdoin elävien eläinten kuljetukseen ja esimerkiksi kuljetukset maataloilta teurastamoille eivät jatkossa enää olisi poikkeuksen piirissä.

Ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan olevan yhteiskunnallisia vaikutuksia viranomaisvalvonnan tehostumisella ja parantumisella siltä osin, kun epäselviä säädöksiä selvennetään ja yhdenmukaistetaan EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen tekstillä. Joissakin tapauksissa valvontaviranomaisten tulee keskenään koordinoida uusia käytäntöjä sekä menettelytapoja muuttuneille valtioneuvoston asetuksen 7 §:n 1, 9, 11 ja 12 kohtien mukaisille poikkeuksille ajo- ja lepoaikojen noudattamisessa ja ajopiirturin käytössä. Poikkeussäädökset kuljettajan ajo- ja lepoaikojen valvontaan tarkoitetun valvontalaitteen käytössä ovat aina tulkinnallisesti haastavia ja niiden soveltaminen vaatii valvonnassa usein lisäselvityksiä, kun arvioidaan mahdollisen vapautuksen edellytysten täyttymistä.

Tekniset muutokset 8 §:n mukaisiin ajopiirturin käyttöä koskeviin eräisiin poikkeuksiin

Kyseisillä teknisillä muutoksilla ei arvioida olevan vaikutuksia talouteen, viranomaisten toimintaan, ympäristöön tai yhteiskuntaan.

5. LAUSUNTOPALAUTE

Valtioneuvoston asetusluonnos oli lausunnoilla lausuntopalvelussa 7.4.–4.5.2021. Lausuntoja annettiin yhteensä 11 kappaletta ja lausunnon antoivat työ- ja elinkeinoministeriö, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT, Autoliikenteen työnantajaliitto ALT, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL, Rahtarit, Logistiikkayritysten Liitto, Rakennustuoteteollisuus, Sosiaali- ja terveysministeriö, työsuojeluviranomainen (AVI), Tulli sekä Koneyrittäjät.

Lausunnoissa kiinnitettiin ajopiirturikortin uusimiseen liittyen huomiota siihen, että EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 26 artiklaan lisätty uusi 7 a kohta kohdistuu nimenomaan kuljettajakorttiin. Asetusehdotuksessa tarkoitettu kuljettajakortin uusimisesta johtuvien kustannusten jakautumisesta oltiin lausunnoissa eri mieltä ja lausuntopalautteen perusteella kyseinen ehdotus poistettiin asetusluonnoksesta. Vaikkei tällaisille kuljettajakorttien uusimiselle nähdä tällä hetkellä olevan tarvetta, niin ajopiirturikortit myöntävän jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle jää kuitenkin EU:n ajopiirturiasetuksessa tarkoitettulla tavalla mahdollisuus vaatia korvaamaan kuljettajakortti uudella kortilla, jos se on tarpeen asiaankuuluvien teknisten eritelmien noudattamiseksi.

Ehdotus ottaa kansallisesti käyttöön valmisbetonin kuljetukseen tarkoitettujen kokonaismassaltaan yli 3,5 tonnisten ajoneuvojen kuljettajia koskeva vapautus ajo- ja lepoaikojen soveltamisessa ja ajopiirturin käytössä nähtiin pääosin kannatettavana. Ainoastaan yksi lausunnonantaja piti perustelua ristiriitaisena, koska valmisbetonia kuljetetaan jo nyt lyhyillä kuljetusmatkoilla, jolloin taukoja on helpompi suunnitella etukäteen.

Yksi lausunnon antaja huomautti, että nykyisen valtioneuvoston asetuksen 7 §:n 1 kohta ei vastaa EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja ehdotti, että kyseinen virheellinen tekstimuoto tulisi

korjata. Samassa yhteydessä ehdotettiin otettavaksi kansalliseksi poikkeukseksi ajopiirturin käyttöön EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaista poikkeusmahdollisuutta maa- ja metsätaloudessa käytettäviin traktoreihin, joita käytetään enintään 100 kilometrin etäisyydellä ajoneuvon omistavan tai sitä vuokraavan yrityksen sijaintipaikasta. Näistä lausunnoissa ilmenneistä uusista ehdotuksista esitetään, että valtioneuvoston asetuksen 7 §:n 1 kohta korjataan EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen edellyttämään muotoon.

Työsuojeluviranomainen lausui, että asetusluonnoksen 7 § kohdan 9 sanamuoto on valvonnan kannalta tärkeää. Työsuojeluvalvonnassa havaitut epäselvyydet ovat liittyneet toimijoihin, jotka kuljettavat esimerkiksi kassakaappeja tai arvotauluja, ja alan toimijat ovat taipuvaisia tulkitsemaan poikkeussäännöstä laajasti. Poikkeussäännöksen ehdotettua ilmaisua yksinomaan tulkitaan valvonnassa niin, että kyse tulee olla ainoastaan tässä tehtävässä toimivasta kuljetusyrityksestä ja ajoneuvosta, jolloin edellytys täytyy vain harvoin.

6. ASETUKSEN SISÄLTÖ JA PERUSTELUT

Asetusehdotuksella muutetaan valtioneuvoston asetuksen ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä pykälä 7 ja 8 seuraavasti:

7 §. Poikkeukset ajopiirturin käytöstä

Maanviljelyä, puutarhaviljelyä, metsätaloutta, kotieläintaloutta tai kalastusta harjoittavien yritysten käyttämien tai ilman kuljettajaa vuokraamien ajoneuvojen kuljettajat (1 kohta)

Valtioneuvoston asetuksella on mahdollista vapauttaa kansallisesti liikenteen palveluista annetun lain 45 §:n 3 momentin mukaisesti maanviljelyä, puutarhaviljelyä, metsätaloutta, kotieläintaloutta tai kalastusta harjoittavan yrityksen käyttämän tai ilman kuljettajaa vuokraaman kokonaisuutensa yli 3,5 tonnin ajoneuvon kuljettaja EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan b alakohdan sallimalla tavalla. Kyseinen poikkeus ajopiirturin käyttöön on jo aiemmin ollut kansallisesti käytössä, mutta poikkeusten käänös englannista suomeksi on ollut virheellinen, mistä johtuen kyseinen poikkeus muutetaan EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen muotoon sellaisenaan.

Kyseisten yritysten tulee harjoittaa tavaraliikennettä ainoastaan niiden omassa yritystoiminnassaan ja enintään 100 kilometrin etäisyydellä yrityksen sijaintipaikasta, jotta poikkeusta ajopiirturin käytössä voidaan hyödyntää.

Rahan ja/tai arvoesineiden kuljettamiseen tarkoitettujen erikoisajoneuvojen kuljettajat (9 kohta)

Valtioneuvoston asetuksella on mahdollista vapauttaa kansallisesti liikenteen palveluista annetun lain 45 §:n 3 momentin mukaisesti rahan ja/tai arvoesineiden kuljettamiseen tarkoitettujen ajoneuvojen kuljettaja EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan m alakohdan sallimalla tavalla. Kyseinen poikkeus ajopiirturin käyttöön on jo aiemmin ollut kansallisesti käytössä, mutta poikkeusten käänös englannista suomeksi on ollut virheellinen.

EU:n tieliikenteen liikkuvuuspaketin täytäntöönpanoa ja kuljetuksen tilaajan vastuiden tarkentamista koskevan säädöshankkeen valmistelun yhteydessä havaittiin, että rahan ja/tai arvoesineiden kuljettamiseen tarkoitetun ajoneuvon kohdalla ei ole mainintaa erikoisajoneuvosta, kuten EU:n ajo- ja lepoaika-asetukseen on kirjoitettu. EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksessa poikkeusmahdollisuus ajopiirturin käytössä on mahdollistettu ainoastaan ajoneuvoille, jotka ovat yksinomaan tarkoitettu rahan ja/tai arvoesineiden kuljettamiseen. Valtioneuvoston asetuksen ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä 7 §:n kohdassa 9 on poikkeus säädetty tarkoittamaan kaikkia ajoneuvojalle, jolla kuljetetaan rahaa tai arvoesineitä.

Satamissa, satamien ja muiden liikennemuotojen yhdistämiseksi perustetuissa terminaaleissa käytettyjen ajoneuvojen kuljettajat (11 kohta)

Valtioneuvoston asetuksella on mahdollista vapauttaa kansallisesti liikenteen palveluista annetun lain 45 §:n 3 momentin mukaisesti satamissa, satamien ja muiden liikennemuotojen yhdistämiseksi perustetuissa terminaaleissa käytetyn ajoneuvon kuljettaja EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan o alakohdan sallimalla tavalla. Kyseinen poikkeus ajopiirturin käyttöön on jo aiemmin ollut kansallisesti käytössä, mutta poikkeusten käänнос englannista suomeksi on ollut virheellinen.

Valtioneuvoston asetuksessa oleva 11 kohta vastaa voimassa olevaa EU-sääntelyä, mutta kansallisessa säädöksessä ei tulisi käyttää esimerkkiluetteloita. Lisäksi paremman ymmärrettävyyden vuoksi muutettaisiin kohtia "alueilla" tai "olevilla teillä" paikkoja sopivammaksi asian tarkoituksen luonteeseen. Näistä syistä johtuen valtioneuvoston asetuksen 7 §:n 11 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi EU:n ajo- ja lepoaika-asetusta tarkempaan muotoon.

Elävien eläinten kuljetukseen tarkoitettujen ajoneuvojen kuljettajat (12 kohta)

Valtioneuvoston asetuksella on mahdollista vapauttaa kansallisesti liikenteen palveluista annetun lain 45 §:n 3 momentin mukaisesti elävien eläinten kuljetukseen tarkoitetun ajoneuvon kuljettaja EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan p alakohdan sallimalla tavalla. Kyseinen poikkeus ajopiirturin käyttöön on jo aiemmin ollut kansallisesti käytössä, mutta poikkeusten käänнос englannista suomeksi on ollut virheellinen.

Euroopan komissio huomautti Suomea 19.11.2020 EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen eläinkuljetuksia koskevan artiklan 13 kohdan 3 väärästä käännöksestä. Komission mukaan kyseistä poikkeusmahdollisuutta ei ole asianmukaisesti saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä valtioneuvoston asetuksen ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä 7 §:ssä. Suomi vastasi 24.11.2020 komissiolle korjaavansa viipymättä kyseisen sanamuodon vastaamaan EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen tekstimuotoa. Muutoksella korjataan tekstiä niin että, että ajoneuvossa, jota käytetään elävien eläinten kuljetukseen maatilalta paikallisille markkinoille tai paikallisilta markkinoilta paikallisiin teurastamoihin ja päinvastoin 100 kilometrin säteellä maataloilta, ei EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 5–9 artikloita tarvitse noudattaa eikä ajopiirturia käyttää. Näin ollen poikkeus ei koske elävien eläinten kuljetusta maatilalta suoraan teurastamoihin, kuten valtioneuvoston asetuksella on tähän asti säädetty. Tätä tulkintaa tukee myös Euroopan unionin tuomioistuimen päätös C-231/18, jonka mukaan poikkeusta ei voida ulottaa koskemaan ajoneuvoja, joilla kuljetetaan eläviä eläimiä suoraan maatilalta teurastamoihin.

Asetusehdotuksessa ehdotetaan kyseisten poikkeusten ottamista kansallisesti käyttöön samoin sanamuodoin kuin EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksessa on tarkoitettu. Edellä mainittujen perusteluiden perusteella ehdotetaan muutettavaksi kyseinen poikkeus asetusehdotuksen 7 §:n kohdissa 9 ja 12.

Valtioneuvoston asetuksella on mahdollisuus kansallisesti vapauttaa liikenteen palveluista annetun lain 45 §:n 3 momentin mukaisesti valmisbetoniajoneuvon kuljettaja ajopiirturin käytöstä EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan r alakohdan sallimalla tavalla.

Valmisbetonin kuljetukseen tarkoitettujen ajoneuvojen kuljettajat (uusi 14 kohta)

Valmisbetoni on tuote, jonka käyttöaika on rajallinen. Valmisbetoni tulee valaa rakennustyömaalla kahden tunnin sisällä sen valmistamisesta, ennen betonin kovettumisreaktioiden käynnistymistä. Toimitusmatkojen lyhentämiseksi betoniasemat sijaitsevat yleensä lähellä lopullista käyttökohdetta. Tyypillisesti pisimmät kuljetusmatkat ovat alle 50 kilometriä, mutta keskimäärin huomattavasti tätä lyhyempiä. Jos betonia ei valeta kohteessa sallitun ajan sisällä, se kovettuu kuljetusauton kuljetussäiliöön, joka vaurioituu korjauskelvottomaksi. Toisaalta betoni pitää saada valettua ja tiivistettyä muottiin ennen kuin sen kovettumisreaktiot alkavat, jotta rakenteen kovettuminen ei häiriinny. Tässä valtioneuvoston asetuksessa valmisbetonilla tarkoitetaan valmiiksi sekoitettua valmisbetoniseosta, joka on helposti pilaantuvaa ja se toimitetaan tavallisesti suurissa määrissä työkohteeseen betonin kuljettamiseen tarkoitettulla ajoneuvolla. Pitkä kuljetusmatka saattaa heikentää valmisbetonin laatua, jonka takia poikkeukselle on nähty selkeä tarve.

Valmisbetoniautojen kuljettajat suorittavat useimmiten toimituksia taajama-alueilla sijaitseville rakennustyömaille. Suurten kaupunkien ja taajamien alueilla liikennemuuhkat ja hidasteet aiheuttavat valmisbetoniautojen kuljettajille usein viivästyksiä, joihin he eivät voi vaikuttaa, hankaloittaen tuotteen perille toimittamista ajoissa ja käyttökuntoisena. Lainsäädännön mukaisten ajo- ja lepoaikojen noudattaminen on nähty aiheuttavan ongelmia valmisbetonin kuljetuksille sekä koko rakennusteollisuudelle. Esimerkkinä voidaan pitää vaatimusta 45 minuutin taukoon, joka saattaa osua keskelle betonin valuprosessia, mikä tuottaa riskin yhtenäisen betonirakenteen onnistumiselle ja sen kantavuudelle.

Lisäksi valmisbetonin kuljetukseen tarkoitettujen ajoneuvojen kuljettajien työajasta on Rakennusteollisuuden teettämien selvitysten mukaan ajamista ainoastaan hieman yli 40 prosenttia. Koska kuljettaja käyttää ajamiseen ainoastaan alle puolet päivittäisestä työajastaan, niin kuljettajan ajovireyden ja liikenneturvallisuuden kannalta voidaan arvioida kuljettajalla olevan riittävästi päivittäisiä taukoja ajamisesta työpäivän aikana, vaikkei ajo- ja lepoaikoja noudateta. Valmisbetoniautojen työsopimussuhteiset kuljettajat säilyvät kuitenkin työaikalain (872/2019) sekä yleissitovan kuorma-autoalan työehtosopimuksen työaikasäännösten piirissä.

Edellä mainittujen perusteluiden perusteella asetusehdotukseen ehdotetaan lisättäväksi kyseinen poikkeus 7 §:n uudeksi kohdaksi 14.

8 §. Ajo- ja lepoaikojen noudattamista koskevat eräät poikkeukset

Valtioneuvoston asetuksen ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä 8 §:ään ehdotetaan tehtävän tekniset korjaukset liittyen reittiliikenteessä käytettäviin linja-autoihin. Aiemmin reittiliikenteessä käytettävät linja-autot olivat nimetty linjaliikenteessä käytettäviksi, mutta koska kyseinen termi ei enää yleisesti ole käytössä, niin selvyuden vuoksi termi muutettaisiin reittiliikenteeksi. Samaan pykälään eräistä poikkeuksista, muutettaisiin viittaukset Ouluun ja Kajaaniin vastaamaan kaupunkien virallisia kirjoitusasuja.

7. VOIMAANTULO

Valtioneuvoston asetuksen esitetään tulevan voimaan 31.5.2021.

20.5.2021

Veli-Matti Syrjänen

liikenneneuvos

Liikenne- ja viestintäministeriö